

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/286/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4414209914
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Madarászová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2018:4414209914.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Madarászovej a členiek senátu JUDr. Sidónie Sládečkovej a JUDr. Lenky Halmešovej v právnej veci žalobcov: 1. E. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom H., J. XX, 2. E. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom H., J. XX, 3. J. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom H., J. XX, 4. D. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom R., R. XXX, všetci v zastúpení: Mgr. Ľudovít Paulovič, advokát, so sídlom Lučenec, Martina Rázusa 19, IČO: 45 021 996, proti žalovaným: 1. Fakultná nemocnica s poliklinikou Nové Zámky, so sídlom Nové Zámky, Slovenská 11/A, IČO: 17 336 112, 2. KOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, v zastúpení JUDr. Felix Neupauer, advokát so sídlom Bratislava, Dvořákovo nábrežie 8/A, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovanej v 2.rade proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č. k. 4C/119/2014 - 163 zo dňa 4. mája 2017, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu **p o t v r d z u j e**.

Žalobcom v 1., 2., 3., a 4. rade priznáva voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1.1 Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaných v 1. a 2. rade zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 15 000 eur, žalobcovi v 2. rade sumu 15 000 eur, žalobcovi v 3.rade 10 000 eur a žalobcovi v 4.rade sumu 10 000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému z nich povinnosť plniť. Ďalej výrokmi V. - VIII. rozhodol, že žalobcovia v 1., 2., 3., a 4. rade majú právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Posledným výrokom zaviazal žalovaných v 1. a 2. rade zložiť na účet správcu systému súdny poplatok za žalobu v sume 1632 eur do troch dní po právoplatnosti rozsudku, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému z nich povinnosť plniť. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 11, § 13 ods. 1-3, § 420ods. 1-3, § 427 ods. 1-2, § 428 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1, § 4 ods. 1 - 4, § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobcovia sa domáhali zaplataenia žalovaných súm ako náhrady nemajetkovej ujmy z titulu zásahu do ich osobnostných práv. Z rozsudku Okresného súdu Galanta sp. zn. 3T/144/2013 zo dňa 25.10.2013 súd zistil, že dňa 18.11.2012 o 19.33 hod v Obci R. po R. ulici, po ceste II/XXX viedol E. J. sanitné pohotovostné vozidlo z. R. X.X S., EČ: F v smere od J. na R. rýchlosťou 70 až 80 km za hodinu, pričom na rovnom úseku cesty pred reštauráciou Corgoň prešiel do ľavého jazdného pruhu a prednou časťou vozidla zrazil sprava doľava po vozovke prechádzajúceho chodca S. E., nar. XX.XX.XXXX, tlačiaceho bicykel. Pri náraze utrpel chodec zranenia, ktorým na mieste podľahol. Za to bol E. J. uznaný za vinného z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1/, 2/ písm. a) Trestného zákona s odkazom na § 138 písm. h) Trestného zákona. Príčinou dopravnej nehody bolo porušenie zákonných povinností vodiča podľa ustanovenia § 4 ods. 1/ písm. a) a § 16 ods. 4/ zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. Súd zistil, že žalobcovia v 1. a 2. rade sú rodičia zomrelého S. E. a žalobkyňa v 3. rade jeho

sestrou. Žalobkyňa v 4. rade je podľa § 116 Občianskeho zákonníka osobou blízkou, ktorá žila s nebohým S. E. spolu trvale v domácnosti a spoločne uhrádzali náklady na svoje potreby. Vodič sanitného vozidla v čase dopravnej nehody bol zamestnancom žalovaného v 1. rade, ktorú skutočnosť nespochybnila žiadna zo strán, žalovaný v 1. rade bol prevádzateľom motorového vozidla, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda. Na motorové vozidlo EČ: F bola dňa 20.12.2005 u žalovaného v 2. rade uzavretá poisťovná zmluva č. 3550019969 poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla - Poistenie súboru motorových vozidiel s účinnosťou od 31.12.2005 na neurčito, ktorá je stále platná. Poistná udalosť zo dňa 18.11.2012 bola spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., VIG riadne zaevidovaná.

1.2. Posudzujúc (žalovanými stranami namietanú) pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného v 1. rade a žalovaného v 2. rade, ktorí žiadali žalobu zamietnuť z dôvodu, že nie sú pasívne vecne legitímovaní dospel k záveru, že sú pasívne vecne legitímovaní v tomto konaní. Súd prvej inštancie v tomto smere svoje rozhodnutie oprel o závery rozsudku Európskeho súdneho dvora vo veci Haasová sp. zn. C-22/12 zo dňa 24.10.2013, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 31.3.2016 sp. zn. 21Co 60/2015, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 18/2016 zo dňa 22.06.2016, ako aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. ÚS 474/2016 zo dňa 17.08.2016. Uvedená judikatúra sa zhodla v tom, že vo svetle eurokonformného výkladu ustanovenia § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení platí, že náhrada škody z dôvodu nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku, a preto je poisťiteľ zodpovednosti za škodu pasívne vecne legitímovaným subjektom, ktorému na základe § 15 ods. 1 veta prvá zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení, vznikla povinnosť uhradiť škodu žalobcom.

1.3 Súd prvej inštancie mal za preukázané, že neoprávneným a protiprávnym konaním zamestnanca žalovaného v 1. rade bolo zasiahnuté aj do osobnostných práv žalobcov. Jednotlivé súčasti osobnosti fyzickej osoby a osobnostných práv, ktorým poskytuje ochranu § 13 Občianskeho zákonníka (život, zdravie, súkromie, rodinný život a pod.) sú hodnoty, ktoré v podstate nemožno vyjadriť v peniazoch, neoceniteľnosť jednotlivých stránok ľudskej osobnosti ešte neznamená, že by peniazmi nebolo možné vyjadriť adekvátnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej protiprávnym zásahom do týchto práv. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je vo vzťahu k žalovanému v 1. rade ako vlastníčkovi motorového vozidla vyplývajúci z osobitnej prevádzky motorového vozidla, ako aj voči žalovanému v 2. rade ako poisťovateľovi zodpovednej osoby daný, a tento je krytý povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, keď v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2/ písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. je za škodu na zdraví potrebné považovať aj nemajetkovú ujmu. Čo sa týka posúdenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy, súd prvej inštancie z výsluchu žalobcov zistil, že stratu S. E., syna žalobcov v 1. a 2. rade pociťujú tieto osoby najviac, pretože sa jednalo o ich prvorodeného a jediného syna. Syn mal s rodičmi veľmi pozitívny vzťah, veľa rodičom pomáhal tak okolo domu, ako aj s prácami v záhrade, rodičov pravidelne navštevoval a stretával sa s nimi, takže možno usudzovať, že s rodičmi mal veľmi intenzívne sociálne väzby. Obaja rodičia boli citovo naviazaní na svojho syna, jeho tragickú smrť znášali veľmi zle a napriek tomu, že syn s nimi už nežil v spoločnej domácnosti, stále ho trochu považovali za člena svojej domácnosti. Žalobca v 2. rade ako matka S. E. ťažko prežívala smrť svojho dieťaťa, ktorá nedokázala vo veci riadne vypovedať, nakoľko bola v takom zlom citovom rozporení a z tohto jej stavu jednoznačne vyplýva aj po piatich rokoch od doby, kedy zomrel, matka psychicky veľmi trpí. Rok po smrti syna, presne v ten istý deň, ako sa stala nehoda, dostala infarkt, čo bolo podľa názoru súdu v priamej súvislosti s jej psychickým rozporením. Následne po infarkte začala navštevovať psychiatra, jej stav sa pomaly zlepšuje, ale psychická trauma v nej pretrváva dodnes. Súd konštatoval, že zdravotné problémy žalobcu v 2/ rade sú v priamej súvislosti s úmrtím syna, keďže žalobca v 2/ rade predtým nebol liečený na vysoký tlak ani na ochorenie srdca, ktoré u neho nebolo predtým diagnostikované. Z tohto dôvodu mal súd za to, že žalobcom v 1/ a 2/ rade dôvodne prislúcha náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 15000 eur, ktorú si v konaní uplatnili.

1.4 Vo vzťahu k žalobkyňi v 3. rade súd prvej inštancie pri určení výšky nemajetkovej ujmy vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa v 3. rade, ako sestra nebohého S. E., iných súrodencov nemá. S bratom mali harmonický vzťah, veľmi dobre spolu vychádzali, neboli medzi nimi žiadne konflikty. Bála sa o svojich rodičov, hlavne o svoju matku, ktorá mala zdravotné problémy, snažila sa byť rodičom oporou, bála sa o to, ako rodičia túto nešťastnú udalosť zvládnu. S bratom trávil víkendy, často sa stretávali aj s jeho družkou a s jej deťmi. Po smrti brata sa s jeho družkou stretávajú a udržiavajú ďalej kontakt. S

poukazom na tieto skutočnosti súd prvej inštancie žalobkyni v 3. rade priznal náhradu nemajetkovej ujmy v uplatnenej výške 10 000 eur.

1.5 Žalobkyni v 4.rade - družke zomrelého S. E. súd priznal uplatnenú nemajetkovú ujmu taktiež vo výške 10 000 eur, nakoľko súd považoval túto sumu za primeranú za ujmu, ktorú družka musela znášať po smrti svojho druha. Výsluchom družky mal súd za preukázané, že s S. E. žili po dobu 4 rokov v spoločnej domácnosti, nebohý S. E. bol živiteľom rodiny, keďže platil podnájom, v ktorom spolu žili aj s deťmi. Do života žalobcu v 4. rade zasiahla táto dopravná nehoda obzvlášť závažným spôsobom, pretože rodina prišla o svojho živiteľa Aj keď S. E. nebol biologickým otcom jej detí, staral sa o deti ako aj o domácnosť. V deň, keď sa stala dopravná nehoda, tak S. E. prerábal a zatepľoval dom, v ktorom spolu žili, z čoho možno usudzovať, že si spolu s S. E. založili spoločný život, ktorý chceli ďalej budovať. S S. E. navštevovali často jeho rodičov, zdržiavali sa u nich niekedy aj na týždeň, keď mali dovolenku, mali s nimi veľmi dobrý vzťah.

1.6 Záverom súd prvej inštancie poukázal na to, že v konaní nebolo preukázané, že by S. E. vo zvýšenej miere konzumoval alkohol, tak ako to tvrdil žalovaný v 1. rade. Skutočnosť, že mu namerali v krvi hladinu alkoholu 1,57 promile v čase dopravnej nehody, nemalo dopad na to, aké vzťahy mal nebohý S. E. so svojou rodinou a nemalo dopad ani na výšku uplatnenej nemajetkovej ujmy. Takisto podľa názoru súdu nemožno vyvinieť vodiča motorového vozidla zo spáchania trestného činu, keď bolo nesporne preukázané v trestnom konaní, že vodič porušil pravidlá cestnej premávky, prešiel do protismeru a v obci viedol motorové vozidlo rýchlosťou, ktorá bola v rozpore so zákonom o cestnej premávke a prekročil povolenú rýchlosť. Konštatoval, že výšku nemajetkovej ujmy neovplyvnila ani skutočnosť, že S. E. prechádzal nie kolmo cez cestu, ale šikmo, keď ho vodič zrazil. Súd sa stotožnil s výrokmi žalobcov v tom smere, že ľudský život sa nedá oceniť peniazmi a nenavrátí nikomu smrť rodinného príslušníka. Uviedol, že v tomto prípade, keďže došlo k usmrteniu syna, brata a druha žalobcov, jedná sa o takú ujmu, ktorú nie je možné odčiniť upustením od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti a odstránenie následkov tohto činu nie je možné iným spôsobom ako finančným zadosťučinením. Dôvodil, že k závažnejšej ujme ako k usmrteniu už dôjsť nemôže, určené náhrady nemajetkovej ujmy každému zo žalobcov sú dôvodné, spravodlivé, v súlade so zákonom a najmä nie sú neprimerane vysoké, preto súd žalobe v plnom rozsahu vyhovel a priznal žalobcom uplatnený nárok na nemajetkovú ujmu v plnom rozsahu. Súd pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy prihliadol aj na obdobné rozhodnutia súdov, a to najmä rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20Co/183/2014, kde krajský súd priznal za zásah do práv rodičov za smrť syna sumu 15000 eur a za zásah do práv brata sumu 5000 eur, ako aj rozhodnutia Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5Co/182/2013, kde krajský súd priznal za zásah do práv manžela za smrť manželky sumu 10000 eur a za zásah do práv detí za smrť matky sumu 2x po 10000 eur. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že každému zo žalobcov priznal ich náhradu osobitne v rozsahu 100% podľa ich úspešnosti v konaní.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním žalovaný v 2.rade, ktorý žiadal zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, že odvolací súd žalobu voči žalovanému v 2.rade zamietne. V dôvodoch svojho odvolania uviedol, že rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, a to ako v otázke pasívnej legitímácie žalovaného v 2.rade, tak aj v otázke možného a dovoleného súdneho „dotvárania“ práva extenzívnym výkladom vnútroštátnych zákonných ustanovení. Odvolateľ poukázal na rozhodnutie ÚS zo dňa 20.01.2011, IV. ÚS 60/2010, ktoré sa zaoberá rozdielmi v judikatúre a konfliktmi judikatúry a to vzhľadom k rozdielom v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov nižších stupňov, kde nepanuje zhoda v otázke možnosti subsumovať pod pojem „škoda na zdraví“ v zmysle Zákona o PZP aj náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. OZ. Namietal, že súd prvej inštancie ignoruje rozhodnutia NS SR 3Cdo/176/2012, 4 Cdo/168/2009 (obe zverejnené), 4 Cdo 139/2011 a 3Cdo/301/2012, a to výlučne s poukazom na Rozsudok ESP, rozhodovaciu činnosť KS Prešov a údajný eurokonformný výklad pojmu škoda na zdraví. Opätovne zdôraznil rozhodovaciu činnosť NS SR sp.zn. 3Cdo/301/2012, podľa ktorého dovolací súd nevzhladol dôvod na odlišný výklad § 4 ods. 2 písm. a/zákona č. 381/2001 Z.z. ani po rozhodnutí SD rozsudkom C-22/12. Súdu prvej inštancie vytkol, že poukazoval na rozsudok KS PO sp. zn. 21 Co/60/2015 zo dňa 31.03.2016 a nebral do úvahy žalovaným v 2.rade uvádzanú judikatúru NS SR. Zdôraznil, že v zmysle súčasne platnej a účinnej úpravy rozsahu krytia zákonom o PZP, bez jeho akejkoľvek relevantnej novelizácie v rozhodnej časti od roku 2001, pri opakovanom konštatovaní NS SR o nemožnosti zahŕňať pod pojem škody na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) Zákona o PZP aj nemajetkovú ujmu podľa § 11 a nasl. OZ, žalovaný v 2. rade nie je v takýchto konaniach pasívne vecne legitimovaný. V ďalšej argumentácii žalovaný v 2.

rade uviedol, že v prípade, ak by sa pripustilo, že pod pojem škody na zdraví podľa Zákona o PZP by bolo možné subsumovať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, bolo by nevyhnutné dôsledne sa zaoberať protiprávnosťou konania, vznikom škody v dôsledku protiprávneho konania a príčinnou súvislosťou medzi nimi, v kontexte zákona o PZP a vo vzťahu k žalovanému v 2. rade, a to s poukazom na § 5 ods. 1 písm. h). Vzhľadom na skutočnosť, že poistnou udalosťou je dopravná nehoda a zásah do osobnostných práv žalobcov nastal až sprostredkované v dôsledku ich reakcie na následky tejto dopravnej nehody, neexistuje vo vzťahu k žalobcami uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poistnou udalosťou ako takou v zmysle Zákona o PZP. Vzhľadom k uvedenému je toho názoru, že rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v otázke pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 2.rade, ako aj v neriešení otázky absencie priamej príčinnej súvislosti medzi zásahom do práv žalobcov a poistnou udalosťou ako takou v zmysle Zákona o PZP.

3. Žalovaný v 1.rade k odvolaniu žalovaného v 2. rade vo svojom vyjadrení poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo/176/2012 z 20. Apríla 2011 a odlišné stanovisko sudcu Najvyššieho súdu SR JUDr. Rudolfa Čirča, ktoré pripojil k tomuto uzneseniu, na rozsudok Súdneho Dvora C-22/12, rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 474/2016 zo 17. augusta 2016. Uviedol, že v uznesení sp. zn. III. ÚS 646/2015 zo 16. decembra 2015 Ústavný súd výslovne uvádza, že „hoci Súdny dvor viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§11 a §13) každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovedností za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Ústavný súd SR aj v rozhodnutí III. ÚS 666/2016 zo dňa 11.10.2016 (ktorým bola sťažnosť spoločnosti KOOOPERATÍVA poisťovňa, a.s. odmietnutá ako neopodstatnená) uviedol, že „nemá dôvod odchyliť sa od svojho meritórneho postoja vyjadreného v predchádzajúcich uzneseniach odmietajúcich sťažnosti sťažovateľa ako zjavne neopodstatnené ani na základe rozsudku Najvyššieho súdu z 31. marca 2016 vo veci sp. zn. 3Cdo 301/2012“. Žalovaný v 1.rade ďalej vo svojom vyjadrení poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/258/2016 z 29. marca 2017, Krajského súdu v Nitre 6Co/176/2016 z 29. marca 2017, Krajský súd v Trenčíne sp. zn. 5Co/133/2016 z 15. marca 2013, Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/566/2015 z 29. júna 2016, ktoré považovali poisťovňu vždy za pasívne legitimovanú v prípade náhrady nemajetkovej ujmy z titulu PZP. S poukazom na uvedené navrhuje, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie z dôvodu jeho vecnej správnosti vo výroku potvrdil.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 zák.č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 CSP a § 380 ods. 1 CSP) a viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku pri splnení si povinnosti upravenej v ustanovení § 219 ods. 3 CSP a po prejednaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne a odvolanie žalovaného v 2.rade nie je dôvodné. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

5. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

6. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Odvolací súd rozhodujúc o odvolaní podanom žalovanou, preskúmal napadnutý rozsudok, konanie, ktoré mu predchádzalo, ako aj dôvody odvolania a skonštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, dôkazy správne vyhodnotil a vec po právnej stránke správne posúdil a jeho závery majú oporu vo vykonanom dokazovaní. Následne vo veci rozhodol napadnutým rozsudkom, s ktorým sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil, a preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Zároveň odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie napadnutý rozsudok aj podrobne a v dostatočnej miere po skutkovej i právnej stránke odôvodnil.

8. Predmetom konania v zmysle žaloby žalobcov bola náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 15 000 eur pre žalobcov v 1. a 2. rade a vo výške 10 000 eur pre žalobkyne v 3. a 4. rade, ktorá im vznikla

zásahom do ich osobnostných práv pri dopravnej nehode zavinenej zamestnancom žalovaného v 1. rade dňa 18.11.2012, pri ktorej zomrel S. E.. Rozsudkom Okresného súdu Galanta pod sp. zn. 3T/144/2013 bol vodič E. J. uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona s odkazom na § 138 písm. h) Trestného zákona. E. v čase dopravnej nehody bol zamestnancom žalovaného v 1. rade a dopravnú nehodu zapríčinil ako vodič v súvislosti s výkonom jeho pracovnej činnosti. E. riadil sanitné pohotovostné motorové vozidlo značky R. 2,5 S., EČ: F ktoré vozidlo bolo povinne zmluvne poistené u žalovaného v 2. rade a vzťahovala sa naň poisťovňa zmluva č. 3550019969. V súvislosti s touto dopravnou nehodou bola u žalovaného v 2/ rade zaevidovaná poisťovňa udalosť, v rámci ktorej bolo poskytnuté plnenie vo výške 2444,39 eur na náhradu nákladov spojených s pohrebom.

9. Predmetom občianskoprávných vzťahov môžu byť nielen veci, práva, tvorivé výsledky ľudskej činnosti, ale aj určité imateriálne hodnoty a stránky osobnosti človeka. K imateriálnym hodnotám (stránkam) ľudskej dôstojnosti (napr. meno, česť, dôstojnosť, telesná integrita, fyzická integrita atď.) alebo na hmotnom substráte zachyteným prejavom osobnosti sa v občianskoprávných vzťahoch upínajú osobitné práva. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Prichádzajú do úvahy, pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére a majú rôznu povahu. Ktoré z týchto právnych prostriedkov príslušná fyzická osoba na ochranu svojej osobnosti uplatní, bude závislé v prvom rade na jej vôli ovplyvnenej predovšetkým intenzitou a povahou protiprávneho zásahu. Ak by bolo morálne zadosťučinenie preukázateľne nepostačujúce, takže v danom prípade by strácalo svoju účinnosť a funkčnosť umožňuje Občiansky zákonník v § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Táto nedostatočnosť morálnej satisfakcie musí byť z hľadiska intenzity, trvania, závažnosti a rozsahu nepriaznivých dôsledkov na postavenie dotknutej osoby v jej osobnom a pracovnom živote vždy bezpečne zistená. Z ustanovenia § 13 ods. 2 OZ vyplýva, že dôvody pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy a to zníženie dôstojnosti fyzickej osoby alebo jeho dôstojnosti v spoločnosti v značnej miere sú uvedené iba demonštratívne, preto súd môže nemajetkovú ujmu podľa tohto zákonného ustanovenia priznať aj v iných prípadoch obdobnej závažnosti. Účelom nemajetkovej ujmy je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu.

10. Občianskoprávna ochrana osobnosti je založená na objektívnom zodpovednostnom princípe, a preto na vznik zodpovednosti sa nevyžaduje subjektívny predpoklad v podobe zavinenia toho, kto neoprávnený zásah do osobnostného práva vykonal. Pokiaľ by však v dôsledku neoprávneného zásahu došlo ku škode, uplatnenie ďalšieho druhu občianskoprávnej zodpovednosti, t.j. zodpovednosti za škodu podľa § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka je viazané na existenciu zavinenia subjektu zásahu. Subjektívny prvok zavinenia má však význam pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka v rámci zohľadnenia okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo.

11. Nevyhnutnou podmienkou pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy (§ 13 ods.2 OZ) je, že sa priznanie žiadnej inej formy morálneho zadosťučinenia nezdá s ohľadom na okolnosti prípadu postačujúcimi, a to bez ohľadu k tej skutočnosti, či žalobca voči žalovanej uplatnil aj nárok na náhradu škody. Teda ide o prípad, kedy vzniknutú ujmu nemožno z nejakého dôvodu prostredníctvom žiadnej z foriem morálneho zadosťučinenia primerane zmierniť. Toto posúdenie je predmetom voľnej úvahy súdu, ktorý ale bude musieť vychádzať jednak z jednotlivých okolností, ako aj z celkovej povahy konkrétneho prípadu. Ďalšou podmienkou je, že v dôsledku neoprávneného zásahu došlo ku zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v značnej miere alebo k zásahu do práva na ochranu osobnosti v iných prípadoch obdobnej závažnosti. Keďže uloženie zadosťučinenia v peniazoch plní satisfakčnú funkciu, je treba pociťovanie a prežívanie tejto nemajetkovej ujmy hodnotiť vždy objektívne prihliadnúc ku konkrétnej situácii, za ktorej k neoprávnenému zásahu došlo (tzv. konkrétne uplatnenie objektívneho kritéria), ako i k osobe postihnutej fyzickej osoby, hlavne k jej veku a k jej postaveniu (tzv. diferencované uplatnenie objektívneho kritéria). Uplatnenie konkrétneho a diferencovaného objektívneho hodnotenia znamená, že o zásahu do práva na súkromie spolu s priznaním nároku na nemajetkovú ujmu v peniazoch pôjde len vtedy, keď z konkrétnej situácie, za ktorej k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, ako i s prihliadnutím k záujmom dotknutej fyzickej osoby, možno spoľahlivo vyvodiť, že by vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom k jej intenzite, rozsahu a trvania ako závažnú pociťoval každý, nachádzajúci sa na mieste a v postavení postihnutej fyzickej osoby. Takto chápané objektívne kritérium vylučuje, aby sa pre hodnotenie, či došlo alebo nedošlo k naplneniu zákonných podmienok podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, stali rozhodujúcimi subjektívne pocity samotnej postihnutej osoby

(subjektívne kritérium). Je treba vylúčiť stav, kedy budú za relevantné považované výlučne subjektívne psychické reakcie jednotlivých individualizovaných fyzických osôb, alebo reakcie, ktoré sa môžu často diametrálne odlišovať. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom sa výška určuje jednorazovou čiastkou a zákon pri určení tejto výšky nestanovuje žiadne medze. Stanovuje však dve podstatné kritéria taxatívne uvedené v ust. § 13 ods. 3 OZ a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a široko chápané okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, ktorú zákonnú úpravu je súd povinný rešpektovať.

12. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobe v plnom rozsahu vyhovel a zaviazal žalovaných v 1. a 2. rade na plnenie s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému z nich povinnosť plniť. Proti rozsudku podal odvolanie len žalovaný v 2.rade, preto predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku súdu prvej inštancie z hľadiska pasívnej legitímácie žalovaného v 2.rade, t.j. existencie jeho povinnosti hradiť nemajetkovú ujmu z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

13. S ohľadom na vyššie uvedené odvolací súd uvádza, že v prejednávanej veci súd prvej inštancie prijal správny skutkový a právny záver v tom, že protiprávnym konaním zamestnanca žalovaného v 1. rade, ktorý pri riadení motorového vozidla zavinil dopravnú nehodu, pri ktorej zomrel S. , došlo do zásahu súkromia žalobcov v 1. až 4.rade. Súčasťou práva na súkromie a rodinný život je i právo na spoložitie s inými členmi rodiny. Smrťou syna žalobcov v 1.a 2.rade v pomerne mladom veku 32 rokov v dôsledku dopravnej nehody, nepochybne došlo k nenapraviteľnej citovej ujme na strane žalobcov v 1.a 2.rade ako rodičov. Aj z výsluchov s svedkov vyplynulo, že žalobkyňa v 2.rade -matka veľmi zle znášala smrť syna, čo sa odzrkadlilo aj na jej zdravotnom a psychickom stave (prekonala infarkt). V konaní bolo preukázané, že aj žalobkyňa v 3.rade ako sestra zosnulého, mala s bratom pekný súrodenecký vzťah, pravidelne sa stretávali s ním i jeho družkou a po smrti brata sa snažila byť rodičom oporou, aby aspoň čiastočne preklenuli stratu syna. Žalobkyňa v 4. rade žila ako družka s S. E. po dobu 4 rokov, spolu hospodárili a starali sa spoločne o maloleté deti žalobkyne v 4.rade. Súd prvej inštancie podrobne odôvodnil blízke rodinné vzťahy žalobcov so zosnulým, preto s poukazom na uvedené prijal správny právny záver, že žaloba je zo strany žalobcov podaná dôvodne. Ujmu, ktorú jednotliví žalobcovia (rodičia, sestra a družka) utrpeli, by aj z objektívneho hľadiska každá osoba považovala za ťažkú a nenapraviteľnú ujmu. Z uvedeného dôvodu nepostačuje iba morálne zadosťučinenie, ale je treba žalobcom poskytnúť aj nemajetkovú ujmu v peniazoch, ktorej cieľom je aspoň čiastočné zmiernenie utrpenej ujmy berúc do úvahy najmä to, že navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. V konaní bol nepochybne preukázaný neoprávnený zásah do zákonom chráneného osobnostného práva fyzickej osoby, ktorý je objektívne spôsobilý porušiť osobnosť fyzickej osoby. Taktiež bola preukázaná existencia nemajetkovej ujmy v jej osobnostnej integrite a príčinná súvislosť medzi nimi. Napokon bolo preukázané aj protiprávne konanie zamestnanca žalovaného v 1. rade, ktorý bol právoplatným rozsudkom súdu uznaný za vinného, že inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a spáchal tento čin závažnejším spôsobom konania, porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona.

14. V danom prípade žalobcovia na strane žalovaného označili dva subjekty. Žalovaným 1. rade je zamestnávateľ vodiča motorového vozidla, ktorý ako jeho zamestnanec v rámci plnenia pracovných úloh motorovým vozidlo žalovaného v 1.rade spôsobil nehodu, v dôsledku ktorej bol usmrtený S. Existencia pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 1.rade nebola v konaní spochybnená. Na zdôraznenie správnosti tohto posúdenia odvolací súd dodáva, že zodpovednosť prevádzkovateľa motorového vozidla - žalovaného v 1.rade je daná v zmysle § 427 Občianskeho zákonníka, ak vodičom je zamestnanec prevádzateľa, ktorý škodu spôsobil prevádzkou motorového vozidla svojho zamestnávateľa pri plnení pracovných úloh. Odvolací súd zdôrazňuje, že rozhodovacia prax a judikatúra NS SR je jednotná v názore, že pôvodcom zásahu môže byť nielen fyzická osoba, ale aj právnická osoba. Právnické osoby sú bežne stranami konania o ochranu osobnosti, čo je zrejme aj z viacerých rozhodnutí NS SR, napr. 3Cdo 228/2012, 3Cdo 108/2011, 3 MCdo 3/2008, 5Cdo 108/2009. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. I. ÚS 137/07 uviedol, že podľa všeobecných ustanovení občianskeho hmotného práva je otázka zodpovednosti za škodu vrátane zodpovednosti za nemajetkovú ujmu konštituovaná tak, že za škodu, respektíve za ujmu zodpovedá ten, kto ju spôsobil, pričom v prípade škody spôsobenej právnickou osobou ide o činnosť tých fyzických osôb, ktoré právnická osoba na túto činnosť použila. Keďže vodič motorového vozidla E. J. bol nesporne v čase dopravnej nehody v pracovnoprávnom vzťahu so žalovaným v 1. rade a k nehode došlo počas jazdy vykonávanej v rámci plnenia jeho pracovných povinností, pôvodcom zásahu do osobnostných práv žalobcov je žalovaný v 1. rade ako

jeho zamestnávateľ a prevádzkovateľ motorového vozidla, ktorého prevádzkou bola spôsobená smrť syna žalobcov v 1. a 2. rade.

15. Ako žalovaného v 2. rade označili žalobcovia subjekt, ktorý ako poisťovateľ v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z., za podmienok v ňom uvedených a v rozsahu ním určenom poskytuje poškodenému za poisteného náhradu škody podľa tohto zákona. Žalovaný v 2. rade v konaní i v odvolaní namietal svoji pasívnu vecnú legitimitáciu. Odvolací súd sa však stotožnil s právnym posúdením súdu prvej inštancie, ktorý zaviazal na plnenie aj žalovaného v 2. rade. Poznomenáva, že pre posúdenie otázky pasívnej legitimitácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitím zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení s poukazom na ust. § 4 ods. 2 zákona, ktorý upravuje vecný rozsah poistného krytia v našom právnom prostredí a pojem škoda je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné vykladať eurokonformne. Rozhodujúcim je v danej veci rozsudok ESD C-22/12 vo veci U., na ktorý poukázal aj súd prvej inštancie a odkaz na prijaté tri európske smernice týkajúce sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, neskôr v roku 2009 konsolidovaných smernicou 2009/103. Z judikatúry Európskeho súdneho dvora vyplýva, že členské štáty musia pri výkone svojich právomocí v tejto oblasti rešpektovať právo únie, a že vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú náhradu škody pri dopravných nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu odňať smernici jej potrebný účinok.

16. Žalovaný v 2. rade poukazoval na rozhodovacia činnosť NS SR, ktorá sa v tejto otázke skutočne najskôr prikláňala k názoru, že nároky pozostalých po obetiach dopravných nehôd z titulu ich nemajetkovej ujmy, ktorá im bola spôsobená smrťou ich blízkej osoby, nie je zahrnutá do zákonného poistného krytia o náhrade škody, čo bolo vyjadrené napr. v rozhodnutiach NS SR sp. zn. 4 Cdo 168/2009 z 20. 04. 2011 a sp. zn. 3 Cdo 301/2012 z 31. 08. 2016. Následne sa touto otázkou, teda tým, či náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako jedna z foriem satisfakcie za neoprávnený zásah do života a zdravia fyzickej osoby, je nárokom krytým poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, resp. otázkou pasívnej legitimitácie poisťovne, zaoberal aj v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cdo 1361/2015, pričom senát NS SR v tomto konaní dospel k opačnému názoru ako dovolacie senáty v už uvedených veciach, preto uznesením z 26. júna 2017 sp. zn. 8 Cdo 1361/2015 postúpil vec podľa § 46 ods. 1 Civilný sporový poriadok na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. V uznesení o postúpení veci odôvodnil svoj odlišný právny názor. Následne veľký senát prejednal vec a po vyžiadaní vyjadrení strán sporu a stanovísk Ministra spravodlivosti Slovenskej republiky a generálneho prokurátora Slovenskej republiky (súladných s názorom senátu 8 C), oznámil dňa 12. septembra 2017 stranám sporu, že rozsudok vo veci vyhlási 21. septembra 2017. Následne však žalovaná poisťovňa zobrala dovolanie späť a žiadala, aby veľký senát konanie o ňom zastavil, preto vzhľadom na tento procesný úkon žalovanej veľký senát dovolacie konanie zastavil a vecne predmetnú otázku neprejednal.

17. Uvedenou právnou problematikou sa však zaoberal aj Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutiach - uznesenie sp. zn. III. ÚS 666/2016 zo dňa 11. októbra 2016, uznesenie sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo dňa 17. augusta 2016, uznesenie sp. zn. I. ÚS 206/2015 z 29. apríla 2015 a uznesenie sp. zn. III. ÚS 646/2015 zo 16. decembra 2015. V odôvodnení uznesenia č. k. I. ÚS 474/2016-17 zo dňa 17. augusta 2016 Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol : „V súvislosti s citovaným rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie Ústavný súd poukazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutie - uznesenie sp. zn. III. ÚS 646/2015 zo 16. decembra 2015, v ktorom v obdobnej veci konštatoval, že „hoci Súdny dvor viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13, pozn.) každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravuje zákon č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého má aj sťažovateľka ako poisťovateľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky.“ Ústavný súd dodáva, že k uvedenému záveru dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a súčasne zohľadňujúc zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, ako aj aplikujúc extenzívny výklad pojmu náhrada škody. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoje rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 206/2015 z 29. apríla 2015, ktorým bola obdobná sťažnosť odmietnutá ako zjavne neopodstatnená“.

18. Odvolací súd po prejedaní veci a po oboznámení sa s relevantnou judikatúrou súdov najmä s vyššie uvedenými rozhodnutiami Ústavného súdu Slovenskej republiky dospel k záveru, že eurokonformnému výkladu ust. § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. zodpovedá taký záver, že náhrada škody z dôvodu nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Voči záverom, ktoré vo svojich rozhodnutiach viedol Ústavný súd Slovenskej republiky nemal odvolací súd žiadny dôvod sa odchýliť. Žalovaná v 2. rade ako poisťiteľ zodpovednosti za škodu je pasívne legitimovaným subjektom, ktorému na základe § 15 ods. 1 prvá veta zákona č. 381/2001 Z.z. vznikla povinnosť nahradiť škodu žalobcom. S prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je pojem škoda treba vykladať extenzívne tak, že pod škodou treba rozumieť aj nemajetkovú ujmu spôsobenú pozostalým po obeti dopravnej nehody podľa § 11 a 13 OZ. Z uvedeného dôvodu je v tejto veci daná pasívna legitimácia žalovanej poisťovne vykonávajúcej zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel tak, ako to konštatoval aj súd prvej inštancie.

19. Žalovaný v 2.rade namietal aj neriešenie otázky absencie priamej príčinnej súvislosti medzi zásahom do práv žalobcov a poistnou udalosťou ako takou v zmysle Zákona o PZP. Odvolací súd sa však nestotožnil s názorom žalovaného v 2.rade, že zásah do osobnostných práv žalobcov poistnou udalosťou nastal až sprostredkované v dôsledku ich reakcie na následky tejto dopravnej nehody, a preto neexistuje vo vzťahu k žalobcami uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poistnou udalosťou ako takou v zmysle Zákona o PZP. Je nesporné, že práve danou poistnou udalosťou - dopravnou nehodou, ktorá bola spôsobená motorovým vozidlom poisteným u žalovaného v 2.rade došlo k usmrteniu S. a práve jeho smrť predstavovala zásah do osobnostných práv žalobcov. Škoda, ktorú predstavuje nemajetková ujma žalobcov je preto v príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, keďže smrť človeka bola spôsobená poisteným motorovým vozidlom.

20. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a to s poukazom na ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny.

21. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v zmysle ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcom v 1., 2., 3., a 4.rade, ktorí boli v odvolacom konaní úspešní, priznal voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

22. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).